

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยนับได้ว่าเป็นช่วงแรกของชีวิตมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและถือว่าเป็นความหวังของชาติในอนาคตที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันการศึกษาปฐมวัยเป็นที่สนใจของประชาคมโลกอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยเองก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับนี้ ดังปรากฏหลักฐานที่สำคัญคือการยอมรับหลักการในรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, หน้า 78) ได้กล่าวเกี่ยวกับการให้การศึกษาระดับปฐมวัยไว้ดังนี้ “การปฏิรูปการศึกษาจะต้องเริ่มต้นเห็นความสำคัญของเด็กวัยนี้และให้การอบรมเพื่อวางรากฐานก่อนที่ถึงการจัดการศึกษาภาคบังคับต่อไป ฉะนั้นรัฐจึงต้องให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับและระดมสรรพกำลังจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันจนสามารถให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยนี้อย่างทั่วถึง ทุกท้องถิ่น และในการจัดการศึกษานั้นจะต้องจัดให้ประสานงานกันทั้งทางด้านอนามัย สาธารณสุข ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านโภชนาการ ด้านงานอาสาสมัคร และด้านการศึกษา โดยชุมชนหรือท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยจัดบุคลากรและสิ่งทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการนี้ โดยมีรัฐเป็นผู้ส่งเสริมและช่วยเหลือเป็นบางส่วน”

คำกล่าวข้างต้นเป็นต้นแบบของการกำหนดนโยบายในการจัดการปฐมวัยศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คนในสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้กล่าวคือ คนไทยในอนาคตต้องเป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดีเป็นที่มีความรู้เข้าสู่ความเป็นมามาตรฐานสากล สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 7)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า การพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา โดยมีเป้าหมายว่าเด็กปฐมวัยอายุแรกเกิด-5 ปี ทุกคน ได้รับการพัฒนาและความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา มีกรอบในการดำเนินงานคือส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่จะต้องเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 48) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดปรัชญาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยดังนี้ การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความเข้าใจของคนทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 5)

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่รัฐบาลได้มีแนวนโยบายที่จะจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับอนุบาลขึ้น ซึ่งสามารถสรุปเป็นภาพรวมของแนวนโยบายการศึกษาเอกชนเฉพาะระดับก่อนประถมศึกษาที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันได้ว่า แนวนโยบายหลักรัฐเปิดโอกาสให้เอกชนที่มีความสามารถมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีเจตจำนงที่จะจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นผู้จัดร่วมจัดและร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาโดยรัฐให้การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนมีความคล่องตัวในการดำเนินการทั้งด้านวิชาการและการบริหาร รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชนทุกระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของเอกชนมีคุณภาพโดยระดับก่อนประถมศึกษาที่รัฐสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้ให้การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งรัฐจะจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเฉพาะ เพื่อการวิจัยทดลองเพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบให้เป็นอย่างดีและการจัดการศึกษาในท้องถิ่นที่ด้อยกว่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีโอกาสน้อยในการได้รับการบริการเชิงสังคม

โรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา เป็นหนึ่งจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาตามนโยบายจัดการศึกษาของรัฐบาลโดยในส่วนการจัดการศึกษาอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนแห่งแรกของเขต จากนั้น 12 โรงเรียนเอกชนจึงได้เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันในปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเอกชนมีความแตกต่างด้านจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยเมื่อเปรียบเทียบขนาดของโรงเรียนที่มีอยู่ปรากฏว่าเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กที่สุดที่มีนักเรียนไม่ถึง 50 คนไปจนถึงโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนอนุบาลมากกว่า 400 คน จึงทำให้ระบบการบริหารโรงเรียนเอกชนแตกต่างกันไปในเชิงระบบบริหารโรงเรียน การจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะเป็นกิจการขนาดเล็กที่เริ่มจากการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลที่มีจำนวนนักเรียน 30-40 คนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ขอให้มีเกณฑ์การจัดตั้งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกำหนดเท่านั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (2557)

ในการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า กิจการของโรงเรียนได้เจริญรุดหน้าไปส่วนหนึ่ง แต่ต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภายนอกหรือการประเมินโดยสถานศึกษาเอกชน นอกจากนี้โรงเรียนต้องมีการพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เรื่องการบริหารการศึกษาเป็นอย่างดี และมีความรู้ด้านการศึกษาพอที่จะเข้าใจการศึกษาได้จะเป็นการบริหารแบบมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง

โรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา เป็นโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อยู่ในความดูแลของในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา

ในการดำเนินกิจการของโรงเรียนที่ผ่านมาปรากฏว่าโรงเรียนได้รับความนิยมนจากผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในจำนวนที่พอจะดำเนินกิจการได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นที่คุ้มทุนในการบริหารเท่าที่ควร ประกอบกับเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นใหม่และที่ตั้งของโรงเรียนยังอยู่ห่างจากชุมชนใหญ่ที่มีสาธารณูปการและสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการบริหารโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองเกิดความลังเลใจที่จะตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา นอกจากนี้ในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนยังมีสถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนระดับเดียวกันและมีจำนวนนักเรียนพอ ๆ กัน เป็นสิ่งเปรียบเทียบให้ผู้ปกครองได้พิจารณาตัดสินใจอีกประการหนึ่งด้วย

ฉะนั้นเพื่อให้การบริหารโรงเรียนให้เกิดความก้าวหน้าสามารถสร้างเด็กที่มีคุณภาพก่อนเข้าสู่การศึกษาระดับมัธยม ผู้วิจัยในฐานะครูพี่เลี้ยงโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา จำเป็นที่จะต้องทราบข้อมูลและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นดัชนีบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียนให้ได้มาตรฐานสามารถสนองต่อความต้องการและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองจึงได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตาม เพศอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ และภาระจำนวนบุตรหลานที่ต้องส่งเข้าเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ และภาระจำนวนบุตรหลานที่ต้องส่งเข้าเรียนแตกต่างกัน มีปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา จำนวน 2,619 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา จากโรงเรียน 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ โรงเรียนอนุบาลบ้านसानฝัน โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา โรงเรียนอนุบาลมลิวัลย์ โรงเรียนสารสาสน์พิทยา โรงเรียนทวีวัฒนา โรงเรียนนวมงคล โรงเรียนอนุบาลพระแม่แห่งยุคธรรม โรงเรียนเซนต์ยอแซฟยานนาวา โรงเรียนพระแม่มาลีสารูปประดิษฐ์ โรงเรียนสารสาสน์พัฒนา และโรงเรียนตรีวิทยา จำนวน 2,619 คน (ข้อมูล 8 กุมภาพันธ์ 2559)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนโดยใช้เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 8 ด้าน ได้แก่ อ้างอิงในคู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

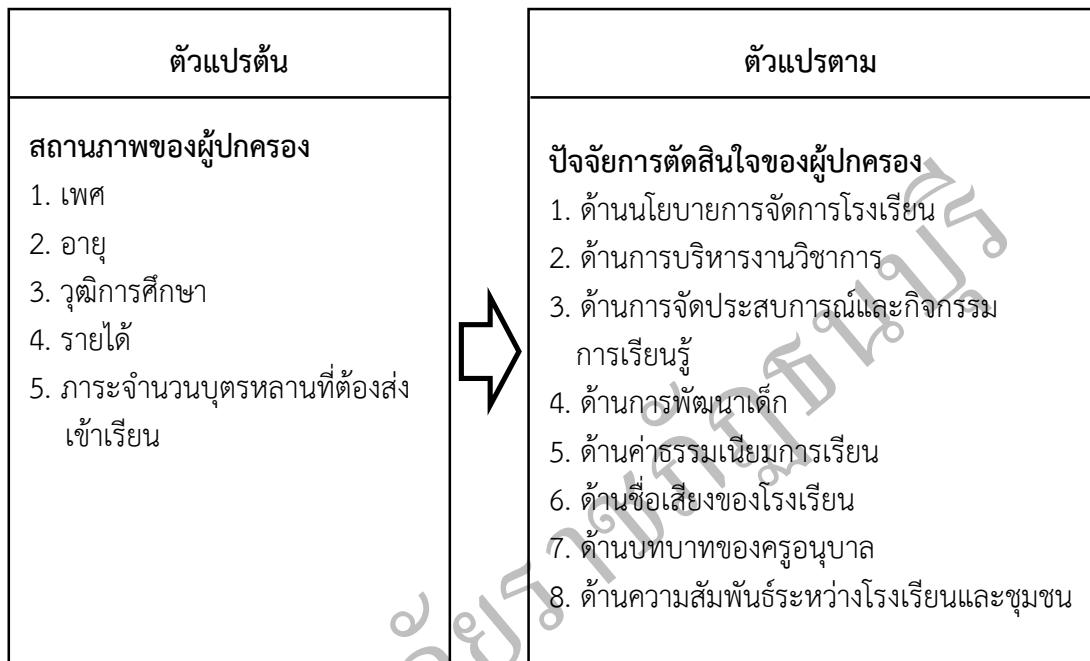
- 2.1 ด้านนโยบายการจัดการโรงเรียน
- 2.2 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 ด้านการพัฒนาเด็ก
- 2.5 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน
- 2.6 ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน
- 2.7 ด้านบทบาทของครูอนุบาล
- 2.8 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

3. ขอบเขตด้านเวลา

ทำการวิจัยระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง ดัชนีบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารของโรงเรียนให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพสามารถสนองต่อความต้องการและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ดูแลและส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่เปิดสอนในระดับเตรียมอนุบาลและระดับอนุบาล 1-3

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่

นโยบายการจัดการโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนในด้านการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การบริหารงานธุรการ การเงินพัสดุและครุภัณฑ์ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานอาคารสถานที่ การให้บริการเด็ก และการให้บริการแก่ผู้ปกครองและชุมชน ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนในเรื่องการบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การจัดสื่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ในเรื่องการเตรียมการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล และการประเมินพัฒนาการของเด็ก

การพัฒนาเด็ก หมายถึง การดำเนินการให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ค่าธรรมเนียมการเรียน หมายถึง ค่าเล่าเรียนรายภาคเรียนหรือรายปีการศึกษาที่โรงเรียนได้รับอนุญาตให้เรียกเก็บจากผู้ปกครองได้

ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ หมายถึง เงินเรียกเก็บเป็นรายภาคเรียนหรือรายปีการศึกษาที่โรงเรียนได้รับอนุญาตให้เรียกเก็บจากผู้ปกครองที่มีใช้ค่าเล่าเรียน เช่น ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าประกันสุขภาพ ค่ารถรับส่ง ค่าเครื่องใช้ ค่าประกันของเสียหาย ฯลฯ

ชื่อเสียงของโรงเรียน หมายถึง ผลของการแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ทักษะทั้งที่เป็นของนักเรียนและโรงเรียน จนได้รับการยกย่องจากหน่วยงานและสาธารณชนโดยทั่วไป

บทบาทของครูอนุบาล หมายถึง การดูแลให้ความรัก ความเอ็นดู และอบรมสั่งสอน เข้าใจธรรมชาติความต้องการของเด็กในระดับอนุบาล

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และการให้บริการด้านต่าง ๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนในพื้นที่สำนักงานเขตยานนาวา สามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองต่อไป